

'Terugkijkend denk ik:
**HOE BEN IK
 RECHTOP BLIJVEN
 STAAN?'**

Het afgelopen jaar nam danseres Igone de Jongh (40) afscheid van Het Nationale Ballet, verhuisde ze naar de polder en werkte mee aan een biografie over haar leven – dat nog lang niet tot stilstand gekomen is. 'Alles ligt open. Dat is heerlijk maar ook doodeng.'

TEKST SASKIA SMITH
 FOTOGRAFIE BRENDA VAN LEEUWEN
 VISAGIE RONALD HUISINGA
 MET DANK AAN ECO HOTEL PLANTAGE ROCOCO,
 VELSEN-ZUID

'Op een foto, gemaakt na afloop van mijn laatste voorstelling bij Het Nationale Ballet, *Romeo en Julia*, buig ik naar het publiek. Een knie op de grond, een knie opgetrokken, mijn handen gekruist voor mijn borst, hoofd gebogen. Een foto vol emotie. Spanning en ontspanning, een einde en een nieuw begin, gevangen in dat ene moment. Ik weet niet meer wat ik precies dacht. Was ik blij, opgelucht, verdrietig? Waarschijnlijk allemaal. Die foto is genomen op een van de belangrijkste momenten van mijn carrière. Het moment dat ik stopte bij het gezelschap waar ik bijna vijftwintig jaar heb gedanst. Het ontroert me nog steeds. In die foto zie ik dat kleine meisje van acht dat alleen op en neer vanuit Haarlem naar de balletacademie in Amsterdam ging, het meisje van zestien dat bij Het Nationale Ballet binnenstapte en de vrouw die ik was geworden: moeder, echtgenote, balletdanseres. Iemand vroeg of die laatste voorstelling een scheidslijn in mijn leven is. Dat je vanaf dat moment denkt in een leven voor en na, maar zo voelt het voor mij helemaal niet. Ik ben weg bij het gezelschap, maar ik blijf dansen. Als je het al hebt over een scheidslijn in mijn leven dan is dat de dag dat ik moeder werd, want daarmee veranderde voor mij alles.'

EEN SERIEUS KIND

'Hugo is tien en een heel ander kind dan ik. Altijd buiten, over sloten springen, in bomen klimmen, voetballen; hij heeft een onbezorgdheid die ik niet had. Ik was als kind serieus, toegewijd, alles stond in het teken van dansen, van eerste solist worden. Vanaf mijn zesde zat ik op ballet. Mijn hele familie tenniste – mijn vader is tennisleraar – maar ik koos voor ballet. Het was onvermijdelijk. Na twee jaar mocht ik naar de balletacademie in Amsterdam. Elke dag

reisde ik heen en weer vanuit Haarlem waar ik ben opgegroeid. Ik was acht, hè. Ik weet niet of ik Hugo dat had laten doen op zo'n jonge leeftijd. Terwijl ik het helemaal niet eng of spannend vond. Ik wilde gewoon dansen. Die focus is aan de ene kant goed, ik wérd eerste solist, aan de andere kant is er dan ook niks, of weinig anders meer. Na een repetitie hing ik niet onderuit op de bank, maar naaide ik mijn spitzen en keek ik dansvideo's. Hoe kan ik nog meer uit mezelf halen? Op vakantie deed ik in de tuin van het Franse vakantiehuisje mijn oefeningen. Altijd die focus. Pas toen ik moeder werd veranderde dat.

Als danseres ben ik gevormd door Hans (choreograaf Hans van Manen, red), hij kent mij en mijn lichaam door en door. Zijn repertoire is zo bijzonder, ik heb de mooiste balletten gedanst. Als vrouw ben ik gevormd door het moederschap. Toen Hugo was geboren draaide het leven niet meer alleen om mij. Man, wat vond ik dat fijn.'

OP EEN KIER

'Na die laatste voorstelling lag ik 's avonds in bed. Ik kon niet slapen. Natuurlijk niet, de adrenaline schoot door mijn lijf. Midden in de nacht ben ik alle berichtjes die ik had gekregen gaan beantwoorden. En daarna heb ik de bloemen die ik had gekregen in vazen gezet. Het hele huis stond vol. Dat ik stopte bij Het Nationale Ballet was geen ingeving, eerder een optelsom. Een jaar ervoor was mijn vaste danspartner Marijn Rademaker al gestopt vanwege een hardnekkig knieblessure. Dat vond ik jammer. Ik kan met niemand zo fijn dansen als met hem. Ballet is heel fysiek, je zit meteen aan elkaars lichaam, voelt elkaar, ruikt elkaar. Marijn en ik konden echt samensmelten als we aan het dansen waren. Rond diezelfde tijd kreeg ik, zoals alle solisten als ze een jaar of 38 zijn, een brief waarin je wordt gevraagd na te denken over je toekomst. Over wat je ná het dansen wilt gaan doen. Bij Het Nationale Ballet zeiden ze dat ik die brief gewoon kon verscheuren, dat het een standaardprocedure was, maar toch. Het zette iets in beweging. De deur naar die andere wereld, die al op een kier stond – ik was jurylid bij *Dance Dance Dance* en had met acteur Pierre Bokma het levensverhaal van Edith Eger, de "ballerina van Auschwitz" gespeeld – ging in mijn gedachten steeds verder open. Wat wilde ik nog? Als ik op een andere manier met mijn vak bezig wilde zijn, dan moest ik het nu doen. Die beslissing nemen was, gek genoeg, makkelijk – het afscheid nemen vond ik vreselijk. Het is een heel intens proces, ik ben er nog mee bezig om alles te verwerken. Mijn afscheid vond ik ook overweldigend, ik kwam helemaal niet aan mijn ►

'Toen Hugo was geboren draaide het leven niet meer alleen om mij. Man, wat vond ik dat fijn'

'De beslissing was, gek genoeg, makkelijk – het afscheid nemen vond ik vreselijk. Ik ben nog bezig alles te verwerken'

eigen emoties toe. Daar is nu pas plaats voor. Marijn had me al gewaarschuwd dat het behoorlijk zwaar zou zijn. Pas na een jaar kon hij weer goed slapen. Wat ik heel fijn vond, is dat de volgende ochtend het gewone leven doorging. Hugo en Sammie (de dochter van haar man, acteur en scenarioschrijver Thijs Romer, red.) moesten naar school. Ik stond om acht uur boterhammen te smeren en tassen in te pakken. Dat zette alles weer even in een ander perspectief. Het verdriet, dat er nog is, komt in golven. Ik ben gewend om bij grote emoties hard te werken. Toen mijn moeder stierf, ik was 27, ben ik dat ook gaan doen. Trainen, dansen, het verdriet eruit zweten. Maar nu kon dat niet. Het werd mijn eerste les: doorleven zonder die strakke focus. Ik had die niet meer nodig.'

WAT WIL JE?

'Er was geen plan. Er lag geen scenario klaar voor na mijn balletcarrière. Ik wilde juist in rust gaan bedenken wat ik wilde doen, zonder afleiding, zonder ruis. Ik moest naar mijn hart kunnen luisteren. Op uitnodiging van een theaterproducent zijn we rond de tafel gaan zitten. Een dansvoorstelling, een galavoorstelling, een theatertournee: flarden van ideeën werden op tafel gelegd. En elke keer vroeg die producent: "Wat wil je?" Dat was waar ik naar op zoek was. Dat gevoel: ik wil beslissen. Ik was gewend dat mensen me vertelden wat ik moet doen, met wie en wanneer. Nu was het tijd dat ik dat zelf allemaal ging doen. De afgelopen jaren ben ik ontzettend gegroeid. Ik ben volwassen geworden. Begrijp me niet verkeerd, ik vind het nog steeds heel fijn om te ballet te dansen, maar ik heb nu ook een soort gretigheid om ook andere dingen te doen. Ik wil niet alleen maar die danseres van het klassieke ballet zijn. Afgelopen juni zou ik in Carré staan met een cross-over dansvoorstelling. Ik zou onder meer met mijn vriendin Chantal Janzen en Dance Dance Dance-collega Jan Kooijman dansen. En met Marijn, natuurlijk. Dat leek me zo leuk, dat ik op een avond

op spitzen én hakken zou staan. Dat ik een pas-de-deux zou dansen én musical. En toen kwam de coronacrisis. Met de gedachte dat Carré door zou gaan, was ik blijven dansen. Ik deed mijn balletoefeningen in de slaapkamer. Rekken, strekken, soepel blijven, mijn spieren sterk houden. Maar doelloos doortrainen, dat kan ik niet. Ik kon het niet opbrengen voor de spiegel te staan en te bedenken: wat ga ik nu weer doen? Dus ben ik gestopt. Ik heb vijf weken niet gedanst. Buiten mijn zwangerschap om, heb ik niet eerder zo lang stilgestaan. Het werd de tweede grote les die ik in korte tijd moest leren: loslaten. En dat ging me beter af dan ik had verwacht. Ik gedij goed als alles duidelijk is, maar nu was niks meer duidelijk. Ik ben voor mijn doen lang positief gebleven. En ik zag ook, dat als alles anders is, het vanzelf weer een vorm krijgt.

Carré is verzet naar volgend jaar zomer, de theatertournee naar januari. En nu zijn we aan het kijken wat we in het najaar kunnen doen. Ik mis het dansen. Hoe langer het stopt, hoe moeilijker het is. Continuïteit is goed. En rust ook, want ik was behoorlijk uitgewrongen, maar nu wil ik weer aan de slag. We zijn aan het kijken of we een intieme voorstelling kunnen maken, een soort openbare repetitie. En mijn biografie komt uit. Of dat te snel is, of ik te jong ben – ik heb er eerlijk gezegd niet over nagedacht. Het ►

'Ik ben gewend bij grote emoties hard te werken. Trainen, dansen, het verdriet eruit zweten. Nu kon dat niet'

past heel goed bij deze fase van mijn leven, waarin ik ook aan het afronden ben. Juist om met een nog meer open blik door te kunnen gaan. Alsof het een uit je systeem moet voordat je het ander kunt doen. Ik wilde ook heel graag de andere kant van mijn leven als balletdanseres laten zien en daar leent een biografie zich nu eenmaal goed voor. Dus niet alleen dat mooie sprookjesgedeelte vertellen, maar ook de wereld achter dat sprookje. Op het podium klopt alles: kleding, spitzen, make-up, muziek, maar daar gaan maanden aan voorbereidingen en keihard werken aan vooraf. Ik merk dat nu ik "los" ben, ik ook veel beter dit deel van mijn verhaal kan vertellen. En dat het ook als moeder soms een uitdaging was. Toen Hugo klein was, was het rennen en vliegen tussen het repeteren en de voorstellingen door om hem naar de opvang te brengen, op te halen, met hem te spelen, hem in bad te doen. Als ik 's avonds een voorstelling had probeerde ik altijd nog even te slapen, zodat ik genoeg energie had. Maar dat lukte lang niet altijd. Een kind laat zich nu eenmaal niet dwingen. Terugkijkend denk ik: hoe heb ik dat allemaal kunnen doen? Hoe ben ik rechtop blijven staan?

HALVE TARZAN

"Twee dagen na mijn laatste voorstelling was ik thuis, in ons huis op de gracht in Amsterdam. Ik was moe, kon even de drukte niet aan. Thijs zei: "Ik denk dat we de stad uitmoeten." Hij bedoelde niet: we gaan even een frisse neus halen, maar laten we buiten de stad gaan wonen. Ik weet niet meer precies wat ik heb gezegd. Ik denk dat ik knikte. Een dag later duwde hij een foto van een schattig huisje onder mijn neus. Hij heeft met Katja (actrice Katja Schuurman, red) in een dorp onder de

rook van Amsterdam gewoond en had een dorp verderop een huis gezien dat te koop stond. Het was in twee minuten besloten. Een paar maanden later verhuisden we. Hugo kende de omgeving al omdat hij vaak bij Sammie is en voor Sammie is het geweldig dat haar vader dichtbij woont. Ik heb altijd gedacht: mijn zoon is een soort halve Tarzan, die moet helemaal niet in de stad wonen. Hugo en Sammie zijn als broer en zus, ze schelen maar drie maanden. Ze zitten samen op voetbal en bij elkaar in de klas. Als Sammie bij haar moeder is, fietst ze naar ons toe om met Hugo te spelen. Katja, haar man Freek, Mathieu, de vader van Hugo, Thijs, ik, we gaan allemaal in een heel fijne ontspannenheid met elkaar om. Zo iets bedenk je niet van tevoren. Het moet er zijn, iedereen moet er energie in steken. Dat is ook niet van de een op de andere dag gegaan. Dat heeft tijd nodig om te wennen, om elkaar de ruimte te geven. Maar nu durf ik wel te zeggen dat het er is. Katja en Thijs zijn daarin een voorbeeld, van hoe je liefdevol uit elkaar kunt gaan en samen kunt zijn. Het voelt voor mij en Freek ook niet moeilijk of ingewikkeld. Laatst kwam Mathieu Hugo halen en raakte in gesprek met Freek die Sammie kwam brengen. Ze hebben beiden een passie voor motoren, daar moet je bij mij of Thijs niet mee aankomen. Toen ik die twee bij ons in de tuin zag praten, dacht ik: het klopt. Zo is het goed.'

VOEL MAAR

'Deze nieuwe fase van mijn leven is spannend. Alles ligt open. Ga ik in de balletwereld werken? Bij de televisie? Ga ik dansers coachen? Ik heb veel te geven, dus het kan alle kanten opgaan. Ik kan me niet voorstellen om dit zonder Thijs te doen, dat zou ik heel eng vinden. Hij neemt me bij de hand, laat me voelen hoe het is om te voelen. Ik heb dat niet per se van nature. Ik ben stiller, gesloten, Thijs is het tegenovergestelde. Hij daagt me uit, wil weten wat ik voel, zonder daar een oordeel over te hebben, maar omdat hij van me houdt. We kunnen elkaar soms ook niet begrijpen, hoor. Ik kan ook wel eens denken: ja, hallo, nu even niet. Het gaat erom of je elkaar die vrijheid kunt geven. En of je kunt luisteren naar elkaar en elkaars behoeften. Ik vind het fijn dat Thijs nooit meteen iets wil oplossen. Als iets te moeilijk is, of ik voel emotie die ik niet wil voelen, zegt hij alleen maar: "Voel maar." Ik vind dat fijn, dat hij daarin zo'n rust heeft. ■

Marcel Langedijk, 'Igone. De biografie' verschijnt in september bij uitgeverij Het Spectrum, € 20,99. Meer informatie over de theatertournee van Igone vind je op senf.nl.

'Katja en Thijs zijn een voorbeeld van hoe je liefdevol uit elkaar kunt gaan en samen kunt zijn'